

«De fleste mener at
Natur og Ungdom er et
rødt parti, men det
mener ikke jeg.»

LEDER AV DRAMMEN NATUR OG
UNGDOM, FRP'EREN JØRUND H.
RYTMAN, TIL DRAMMENS TIDENDE.

Innhold:

Pigg av eller betal

Bergen vurderer avgift
dersom andelen som kjører
piggfritt ikke øker.

• side 5

Lar seg ikke diktere

Hadsel kommune nekter å
vedta reguleringsplan for
den omstridte Lofast-
forbindelsen. De mener den
strider mot nasjonale
miljømål.

• side 9

Ny sjef - ny kultur

Janne Solli er blitt ny sjef i
Direktoratet for naturfor-
valtning. Hun vil endre
direktoratets åpne kultur
ovenfor offentligheten.

• side 9

Selger mer økologisk

Miljøbevissthet har sin
pris. Med en gang Coop
kuttet prisene på
økologiske matvarer økte
salget.

• side 10

Kamp mot avfallsanlegg

Et planlagt avfallsanlegg
på Årskog skal ta imot og
forbrenne en tredjedel av
alt norsk avfall. Innbyg-
gerne frykter for miljøet og
går til kamp mot anlegget.

• side 11

Full gass over hele landet

(Foto: Marit Hommedal, Scanpix)

Fra Kollsnes skal det bygges gassrørledning til Bergen for 250 til 300 millioner.

**6,5 milliarder skal investeres for å kunne
ta i bruk gass innenlands. I tillegg
kommer planene om gasskraftverk. Mest
ambisiøst er næringslivet i Grenland, med
planer om å bygge to gassrørledninger.**

Utbygging av infrastruktur for
gass vil utkonkurrere bioenergi
og andre fornybare energikilder,
mener daglig leder Silje Schei
Tveitdal i Norsk Bioenergi-
forening.

• side 6, 7 og 8

Miljøvernere på Stortinget

**De brenner for biobrensel og alt
som kan krype og gå av biologisk
mangfold. De vil sloss mot
Snøhvit, Skogn og strømsløsning.
Om det var lite miljøvern i
valgkampen kan det bli desto**

**mer på Stortinget, for aldri før
har så mange skolerte miljø-
vernere tatt plass i salen. Disse
representantene kommer
garantert ikke til å holde kjeft.**

• side 3

Enestående ettermæle

Mens verdens oppmerksomhet var rettet mot tragedien i USA, benyttet miljøvernminister Siri Bjerke anledningen til å gi grønt lys for oljeboring i det sårbare og verdifulle Barentshavet.

Oljeboringen ble stoppet bare dager før valget, etter klage fra Bellona og Natur og Ungdom.

Miljøbevegelse og fiskeriorganisasjoner sto (og står) side om side og krevde stans i boringen.

Den kontroversielle saken var i ferd med å klatre svært høyt på medias dagsorden, og Arbeiderpartiet lå an til å gjøre etterkrigstidens mest elendige valg.

Men det gikk ikke mer enn to dager etter valget, så varslet Bjerke at Norsk Agip får beholde sin utslippstillatelse og de samme kravene til beredskap.

Med den midlertidige utsettelsen ga myndighetene inntrykk av at de tok motstandernes innsigelser alvorlig. Samtidig var de ivrig opptatt av å overbevise folk i Finnmark om at de ville tillate oljeboring i Barentshavet. Bare to dager før valget la regjeringen frem forslag om en ny lov som skal gi skattelette til utbygging av Snøhvit og andre kommende felt i Barentshavet. Lovforslaget ble sendt på en proforma høring med én ukes frist. Finansdepartementet tok seg ikke en gang bryet med å sende høringsbrevet til miljøbevegelsen.

Dermed sørger regjeringen for å gi seg selv et enestående ettermæle: De kom til makten på kravet om å få bygge gammel-dagse, forurensende gasskraftverk og avslutter med å åpne for boring etter olje og gass midt i oppvekstområdet for våre viktigste fiskeslag.

Splitter forurensningstilsynet?

Statens forurensningstilsyn (SFT) kan bli splittet i tre, hvorav en del blir slått sammen med Direktoratet for naturforvaltning (DN).

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har nedsatt en arbeidsgruppe for å se på statens direktorater og tilsyn. Resultatet kan bli at SFT splittes i tre, skriver Klassekampen. I så fall blir deler av dagens forurensningstilsyn slått sammen med DN og Riksantikvaren til et nytt miljøvernmyndighetsorgan. En annen del blir slått sammen med seks andre direktorater til et nytt bered-

skaps- og sikkerhetsdirektorat, mens tredje del av SFT skal inn under arbeidslivsdirektoratet.

Før valget sa Høyres miljøpolitiske talsmann Jan Tore Sanner til N&M Bulletin at partiet ville gå gjennom miljøbyråkratiet.

— Vi ønsker å gå kritisk igjennom for å se om vi kan redusere miljøbyråkratiet og se om vi kan bruke de pengene vi sparer til aktivt miljøarbeid, sier Sanner.

— Svært mange ulike statlige myndighetsorganer har ansvar for miljøpolitikk, og til dels er de overlappende. Da tenker jeg på

fylkesmennenes miljøvernnavdelinger, Direktoratet for naturforvaltning, Statens naturoppsyn, Statens forurensningstilsyn og flere.

Utslippsfri i 2010

General Motors sier de vil starte masseproduksjon av brenselcelle-biler innen 2010. Brenselceller produserer elektrisitet fra hydrogen og oksygen uten CO₂-utslipp.

Andre bilprodusenter har varslet at slike biler vil være kommersielt tilgjengelig innen 2005.

Kollektivtrafikk er dyrt i Danmark

EUs miljøagentur framhever Danmark som et av de landene hvor kollektivtrafikken har tappt terreng i forhold til bilene.

Danmark er ikke den miljøvennlige nasjonen på trafikkområdet, som regeringen gjerne vil gi inntrykk av å være. Danskene er i likhet med Storbritannia dårlige eksempler på trafikkområdet ifølge Det Europæiske Miljøagentur, EEAs, nye trafikrapport, TERM 2001.

I disse landene er det langt

billigere å kjøre bil enn å reise kollektivt. Ifølge EU's Miljøagentur er det blitt 82,7 prosent dyrere å kjøre tog, og 50 prosent dyrere å kjøre i buss i perioden 1980 - 1998.

Tony Carritt, som er presseansvarlig hos miljøagenturet, tror at en del av forklaringen på, hvorfor nettopp Danmark og Storbritannia kommer dårlig ut er ufullstendige data til Miljøagenturet. Men bilistene i Danmark har de siste 20 årene fått vesentlig bedre vilkår enn de

Det blir stadig billigere å kjøre denne i Danmark.

kollektive reisende, noe som også bekreftes av forskjellige undersøkelser, gjort av Energi- og miljørådet i Danmark.

Snill Niño smelter isbreer

LIMA: Værphenomenet El Niño ventes å oppføre seg langt penere enn i tidligere år. Men selv en snill El Niño kommer trolig til å smelte store mengder is i Andesfjellene.

Myndighetene i Peru er ekstra på vakt siden de er et av de landene som tradisjonelt blir hardest rammet av dette værphenomenet som kommer tilbake

hvert fjerde til sjette år. Breene i Andesfjellene, som går tvers gjennom Peru, står i fare for å smelte, mener peruanske forskere.

Hvis peruanske forskere får rett i at El Niño kommer til å få ismassene i Andesfjellene til å smelte raskere enn vanlig, kan befolkningen i dalene under breene på sikt få mindre tilførsel

av vann. Dessuten kan lavere vannstand i elvene føre til redusert produksjon av vannkraft.

Benjamin Morales, leder for Det andinske instituttet for brekunnskap og geologi, advarer om at smelting av breene i første omgang kan føre til flom og jordras. Værphenomenet har tidligere ført til at både dyrket mark og landsbyer er blitt skyllet vekk. (IPS)

SVermer inn på Stortinget

De kommer fra Naturvernforbundet, Natur og Ungdom, Fremtiden i Våre Hender og Miljøheimevernet. Felles for dem alle er at de skal på Stortinget for første gang. Samtlige for SV. Hva vil de?

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Styreleder i Fremtiden i våre hender, Ingvald Vaggen Malvik, vet ikke om vernet lar seg kombinere med en plass på Stortinget. Hun meldte seg ut av Arbeiderpartiet på grunn av gasskraftsaken, og derfor er det liten tvil om hva som blir kampsak nummer én når den nyvalgte SV-representanten fra Sør-Trøndelag møter opp i Oslo i oktober.

— Ingen gassrørledning inn Trondheimsfjorden til Skogn, kommer det kontant.

Dessuten mener Vaggen Malvik det er viktig at politikere med miljøforankring ikke bare må være opptatt av å stoppe ting.

— For å få til et bærekraftig samfunn må vi være offensive og sette i gang prosjekter, sier hun, og nevner varige arbeidsplasser og biobrensel som stikkord.

Ikke dårlig engasjement

Også Bjørn Jacobsen fra Møre og Romsdal er førstereisgutt opp Løvebakken. Nå venter fire års permisjon fra jobben som Miljø-

heimevernets fylkessekretær. Han skulle gjerne sett at miljøengasjementet var fordelt på flere partier enn bare SV.

— Jeg tror likevel at praktisk miljøarbeid er spredd på ulike politisk tilhørighet. Fra jobben i Miljøheimevernet vet jeg eksempelvis at miljøteknologi er noe som slår an i de fleste leire.

— Frp-folk kjøper seg like gjerne varmepumpe de som andre, sier Jacobsen.

Han presiserer at man må være uhyre forsiktig med å gå ut og definere hva som er godt og dårlig miljøengasjement.

— Det er ingen som er enige i alt et politisk parti står for, selv om de stemmer på det. På samme måte må vi innse at det må være fullt lovlig å bare kjøpe deler av budskapet til miljøbevegelsen. Jacobsen ønsker å presse det offentlige til rette miljøvalg.

— Vi vet at næringsliv og privatpersoner i utgangspunktet har størst vilje og potensial til å gjennomføre viktige enøk-tiltak. Samtidig er det utrolig viktig at det offentlige går foran og viser vei. Da kommer næringslivet etter, sier han.

Grønn mann fra rovdyrland: Kjetil Bjørklund fra Oppland ønsker bedre dialog i rovdyrspørsmål og tog mellom Gjøvik og Lillehammer.

Løft i kollektivtrafikken

Heidi Sørensen kommer inn på Stortinget fra sin tredje plass på SV-listen i Oslo. Den erfarne, tidligere lederen av blant annet Natur og Ungdom og Norges Naturvernforbund kan nesten ikke vente med å komme i gang.

— Jeg gleder meg til å bli lobbet, sier hun.

— Og til å få kjeft fra meningsfeller i miljøbevegelsen?

— Ja, jeg gleder meg til å få kjeft. Men folk kan stole på at vi skal få til et skikkelig løft i kollektivtrafikken i Oslo. I tillegg skal jeg slåss hardt mot gasskraftverk og oljeboring i Barentshavet.

Ifølge Sørensen er det sentralt at det sitter folk som kan jobbe fram miljø saker i flest mulig av

Stortingets komiteer, ikke bare i energi- og miljøkomiteen.

Energi, rovdyr og tog

Også Kjetil Bjørklund fra Oppland har bakgrunn fra Naturvernforbundet, som ansatt fylkessekretær i tre år. Bjørklund, som nå jobber som miljøvernkonsulent i Kommunenes Sentralforbund, tror ikke det er tilfeldig at alle de nye miljøvernerne på Stortinget kommer fra SV.

— I tillegg til partiets politikk forteller det nok mye om kontaktfatene i miljøet, sier han.

Bjørklund har biologisk mangfold, energipolitikk og samferdsel som flaggsaker i kofferten når han reiser til Oslo.

— Rovdyrpolitikk dreier seg i hovedsak om dialog. Når Senterpartiet sier at de ikke vil ha ulv i norsk natur stopper de en slik dialog, sier han.

Bjørklund vil også arbeide for en gammel kongstanke fra Oppland: Sammenkobling av Dovrebanen og Gjøvikbanen.

— Dette vil bedre jernbanetilbudet betydelig. Folk vil kunne reise til Bergen uten å måtte innom Oslo. Det vil også bli mulig å dra mellom Gjøvik og Lillehammer med tog. En slik sammenkobling er et stort økonomisk løft, men jeg tror politikere må begynne å tenke nytt og større. Da Bergensbanen ble bygget kostet den tre statsbudsjett, sier han.

Heimeverneren: Bjørn Jacobsen fra Møre og Romsdal jobber i Miljøheimevernet. Han mener det offentlige må presses til å vise vei i enøk-spørsmål. (Foto: SV)

Erfaren miljøverner: Heidi Sørensen, gleder seg til å bli lobbet og få kjeft av miljøvernere. Hun vil og løfte kollektivtrafikken i Oslo. (Foto: Mona Hagerud)

Ingvald Vaggen Malvik vil stanse gassrørledning i Trondheimsfjorden, men mener ellers at miljøpolitikere ikke må få ord på seg for å ville stanse alt mulig. (Foto: SV)

Natur & miljø Bulletin

Redaktør: Audun Garberg (tlf: 22 40 24 25)

Redaksjon: Jens Petter Toldnæs (tlf: 22 40 24 23),
Tone Mikalsen (tlf: 22 40 24 24)

Adresse: Postboks 342 Sentrum, 0101 OSLO,
Tlf: 22 40 24 00, Faks: 22 40 24 10. e-post: redaksjonen@naturvern.no

Abonnement: 280/år (privatpersoner), 600/år (bedrifter)

Annonser: HS media, tlf: 62 94 10 30 Faks: 62 94 10 35

Utgiver: Norges Naturvernforbund. Web: www.naturvern.no

Trykking: GAN Grafisk AS.

Neste utgave: 05.10.2001

fagpressen

NORGES NATURVERNFORBUND

Norges Naturvernforbund er landets største miljø- og naturvernorganisasjon med lokal og fylkeslag over hele landet og 17 500 medlemmer. Naturvernforbundet er tilsluttet den globale miljøorganisasjonen "Friends of the Earth".

Vi søker:

Generalsekretær

som er den daglige leder for sekretariatet, med sentral- og landsstyret som nærmeste overordnede. Stillingen ønskes besatt av en samfunnsengasjert og utadvendt person som kan målbære organisasjonens standpunkter overfor både allmennhet og myndigheter.

Generalsekretæren må ha kunnskap om og interesse for natur- og miljøvern. Søkeren har gode lederegenskaper, der organisasjonsarbeid, økonomistyring, strategiutforming og resultatoppnåelse står sentralt. Gode samarbeids- og kommunikasjonsevner vil være vesentlig for å lykkes i stillingen.

En kombinasjon av høyere utdanning, erfaring og annen relevant kompetanse, vil være avgjørende ved valg av ny generalsekretær. Stillingen er utfordrende, interessant og krevende.

Lønn etter avtale.

Nærmere opplysninger om stillingen kan fås ved henvendelse til:

Leder i Norges Naturvernforbund Erik Solheim 57 72 45 31 eller 95 25 69 50 eller e-post til erik.solheim@naturvern.no

Nestleder i Norges Naturvernforbund Helene Bank 66 91 33 40 eller 92 66 75 18 eller e-post til bank@dis.no

Søknadsfrist: Snarest

Kampanjeleder

som er en offensiv person med høyere utdanning, eller annen relevant kompetanse og erfaring innen organisasjons- og grasrotmobilisering, informasjon og lobby-/påvirkningsarbeid.

Blant arbeidsoppgavene er å

- holde kontakt med våre lokal- og fylkeslag, inspirere til handling og bidra med strategier for å formidle og politisere deres arbeid
 - bidra til å styrke samarbeid og koordinering av aktiviteter innen samme temaområder i organisasjonen
 - styrke bruk av internett-dialoger og informasjonsoppbygging i organisasjonen
 - kontakt med kampanjearbeidet i vår internasjonale organisasjon, Friends of the Earth
 - drive vårt nasjonale og internasjonale kampanjearbeid
- En del reiseaktivitet må påregnes.

Organisasjonskonsulent 50% stilling

Til denne stillingen ser vi etter en engasjert og ryddig person med høyere utdanning, eller annen relevant kompetanse og erfaring til arbeidsoppgaver innenfor:

- medlems- og organisasjonsutvikling
- utadrettet kontakt med fylkes- og lokallag
- samlinger/skolering og andre opplæringstiltak i organisasjonen
- utvikling av intranett for styrende organ og medlemmer
- samt saksforberedelse til sentral- og landsstyret.

Stillingene som kampanjeleder og organisasjonskonsulent er lønnet som konsulent/1. konsulent

Nærmere opplysninger om disse to stillingene kan fås ved henvendelse til:

Organisasjonssjef Jan M. Vevatne, 22 40 24 00/12 mobil 97 77 85 60 eller e-post jan.m.vevatne@naturvern.no

Trine Hess Elgersma 22 40 24 00/20 eller e-post trine.h.elgersma@naturvern.no

Søknadsfrist: snarest

Søknad med vitnemål og attester sendes: Norges Naturvernforbund, Pb. 342 Sentrum, 0101 Oslo.

Pigg av eller betal

At 72 prosent av bergenserne kjører piggfritt holder ikke mål. Nå vurderer kommunen avgift dersom de ikke når 80-prosentgrensen innen året er omme. Oslo-bilistene derimot, slipper nå sin avgift.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

Bergen Kommune har tidligere vedtatt piggdekkavgift for bilistene, men siden tellinger fra vegvesenet viste at stadig flere kjørte piggfritt valgte kommunen å vente med avgiften. I februar kjørte 72,1 piggfritt, men spesialkonsulent i Bergen kommune, Per Wikse, er ikke helt fornøyd med tallet.

— Når vi ikke 80 prosent før 2002 kan det godt hende at piggdekkavgiften rammer bergenserne, opplyser han.

Wikse forteller at de skal foreta en undersøkelse for å finne ut hva slags bilister som kjører med piggdekk.

— Det gjør vi med tanke på holdningskampanjer vi skal føre, sier han.

God Oslo-luft

I Oslo kjørte 50 prosent med piggene ute da piggdekkavgiften ble innført for to år siden. Nå slipper osloborgerne avgift, da vegvesenets telling viser en kraftig forbedring. Oslo har nådd målet om 80 prosent piggfri kjøring i byen.

— Resultatet av den piggfrie kjøringen er blant annet at oslo-lufta aldri har vært bedre når det gjelder svevestøv, sier direktør i samferdselsetaten, Knut O. Gabestad.

Innførte piggdekkpant i stedet

Drammen kommune skulle etter planen innføre piggdekkavgift fra november, men siden de ikke har fått klarsignal fra Samferdselsdepartementet velger kommunen å utsette ordningen.

— Målet er fremdeles 80 prosent piggfritt, sier Tom Hedalen i Drammen kommune. De har nå innført piggdekkpant i håp om å

▼ fakta

Andel piggfrie dekk, tunge- og lette kjøretøy:

- Oslo: 79,4 prosent
- Bergen: 72,1 prosent
- Trondheim: 37,2 prosent
- Stavanger: 72,3 prosent
- Drammen: 50,9 prosent
- Hele landet: 42,4 prosent

Generelt for Oslo viser nemlig målingene betydelig mindre støv enn i tidligere vintre. Reduksjonen de siste årene er sannsynligvis en kombinert effekt av redusert piggdekkbruk, bedre veivasking i mars-april og salting for å unngå støvoppvirvling.

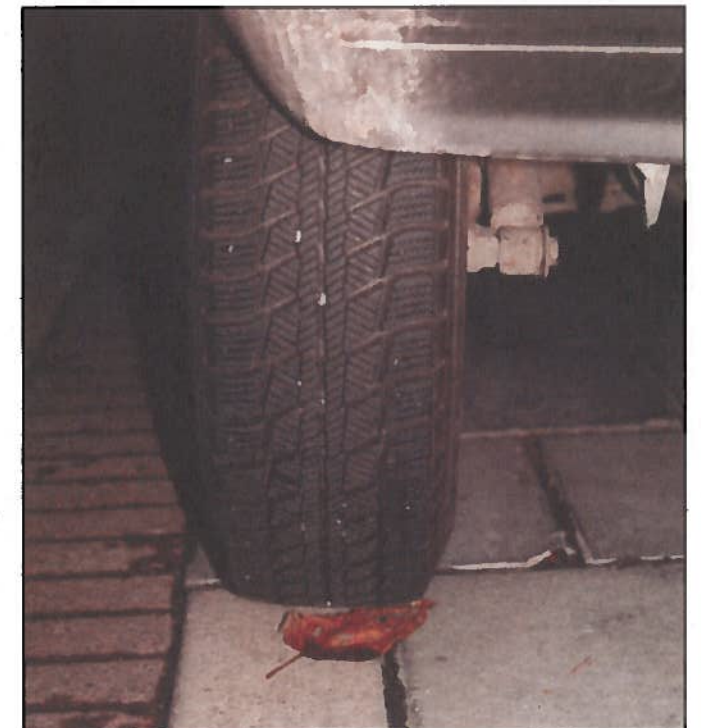
130 millioner

Selv om de nå fjerner avgiften, tror ikke Gabestad at bilistene kommer til å kjøre piggdekk igjen.

— Vi har hatt en betydelig holdningsendring på dette området, påstår direktøren.

Han tror overgangen til piggfritt vil fortsette.

— Forhandlere rapporterer om at folk som har kjøpt piggfrie dekk er fornøyd. Bilistene har nemlig kunnet levere piggfrie dekk kostnadsfritt tilbake hos enkelte forhandlere, dersom de

42 prosent av bilistene kjører nå piggfritt. (Foto: Tone Mikalsen)

likevel ikke ville kjøre piggfritt, opplyser Gabestad.

Oslo Kommune har håvet inn 130 millioner avgiftskroner. Pengene er blant annet brukt til å styrke renholdet og vinterdriften. I tillegg har de utbetalt 1000 kroner til hver bilist som leverte inn fire piggdekk ved kjøp av nye piggfrie dekk.

Klimatiske forhold

I Stavanger kjører 72 prosent av bilistene piggfritt, uten at kommunen truer med piggdekkavgift. Miljøhygieniker Inger

Gjerdrem forklarer dette med klimatiske forhold.

— Det er sjelden at snøen legger seg på veiene og dersom den gjør det er vegvesenet raskt ute med å salte, sier Gjerdrem, som tilføyer at byen har svært positive luftmålinger.

— Og det kan vi nok takke all vinden og regnet for, konkluderer hun.

Luftmålinger i Trondheim derimot, viser noe helt annet. Der kjører bare 37 prosent piggfritt, og fra 1. november må bilistene ut med piggdekkavgift. ■

—Piggfritt gir livsfarlig støv

Norske lungespesialister mener at hundretusener kan bli syke av lateksstøvet som de bløte piggfrie dekkene forårsaker.

— Vi tar risikoen dette lateksstøvet representerer meget alvorlig. Resultater så langt viser at de piggfrie dekkene avgir mer småpartiklet farlig støv enn piggdekkene, sier Ellen Namork ved Statens helsetilsyn til Dagbladet.

Lateksallergi kan gi alvorlige reaksjoner som sjokk og astma hos 1 prosent av befolkningen.

Og ikke nok med det - blant ansatte i gummin industrien finner

man en stigende forekomst av kreft i forbindelse med lateks, hevder lungespesialister.

Direktør i samferdselsetaten i Oslo, Knut O. Gabestad, er klar over støvet piggfrie dekk forårsaker.

— Men her strides de lærde. At piggfritt forårsaker mer lateksstøv, er ikke noen grunn til å gå tilbake til piggdekk, mener Gabestad. ■

Gassplaner for milliarder

Norske selskaper vil investere rundt 6,5 milliarder kroner for å kunne bruke gass innenlands. Dette kommer i tillegg til planer om gasskraftverk.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Selv om mange selskaper ennå ikke har tatt formell beslutning om å investere, ligger milliardplanene for innenlands bruk av gass klare. En gjennomgang N&M Bulletin har gjort viser at det er planlagt å bruke mellom 6,4 og 6,8 milliarder kroner på innelands bruk av gass. I tillegg kommer eventuelle gasskraftverk. En del av prosjektene er avhengige av statlig støtte, mens andre kan stå på egne ben.

Her er oversikten:

Midt-Norge

Her er det planlagt gassrørledning fra Tjeldbergodden inn Trondheimsfjorden. Ledningen skal først og fremst levere gass til det planlagte gasskraftverket på Skogn. Av ledningens kapasitet på 1,4 milliarder standardkubikkmeter (Sm³), vil gass-

kraftverket ta 1,2 milliarder. I tillegg er det mulig med forgreninger fra ledningen til blant annet Trondheim. Gassrøret vil koste mellom 1,33 og 1,6 milliarder kroner.

Hordaland

Naturgass Vest AS vil bygge gassrørledning fra Kollsnes til Bergen for distribusjon av naturgass til oppvarming i Bergensområdet. Prislappen vil trolig bli på mellom 250 og 300 millioner kroner, og prosjektet har fått 20 millioner kroner over årets statsbudsjett.

Administrerende direktør Aksel Skjervheim er takknemlig for støtten, men mener prosjektet sannsynligvis trenger en offentlig støtte på 20 prosent for å la seg realisere.

Rørledningen får en kapasitet på 250 til 300 millioner (Sm³) gass årlig. Foreløpig kartlagt et startbehov i bergensregionen er 20 millioner (Sm³).

Selskapet skal ta endelig beslutning om investeringen i januar. Byggingen kan dermed starte neste sommer og være ferdig høsten 2003.

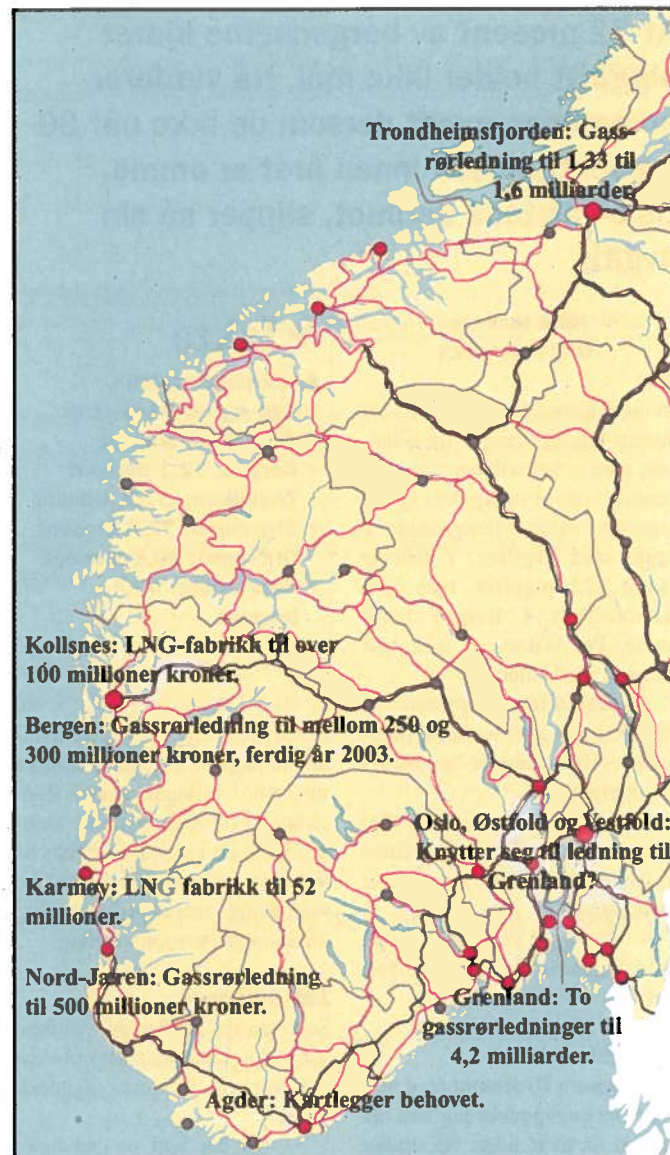
Flytende gass

Naturgass Vest er også i ferd med å bygge et anlegg for produksjon av flytende gass (LNG) på Kollsnes, som skal stå ferdig i 2003. Anlegget vil bruke inntil 60 millioner (Sm³) gass årlig, og forsyne industri, ferger og forsyningskip. Kostnadene vil trolig bli godt over 100 millioner kroner.

Rogaland

Lyse Energi vil bruke inntil 500 millioner på gassrørledning til Nord-Jæren. Ledningen skal i første rekke forsyne industri og gi fjernvarme til boliger.

Beslutningen om å gjennom-

Her er noen av planene for bruk av naturgass i Norge.

føre investeringen tas formelt 26. september.

Selskapet lukter på mulighetene for å bygge gasskraftverk, eventuelt forurensningsfritt. Kraftverket vil i så fall kunne levere strøm til plattformer i Nordsjøen, og dermed erstatte svært forurensende gasturbiner. Beslutningen er ennå ikke tatt, men rørledningen har kapasitet til også å forsyne et kraftverk.

Kysttrafikk

I Haugesund har selskapet Gasnor et 29 kilometer langt ledningsnett og selger om lag 35,6 millioner (Sm³) gass årlig, stør-

ste kunde er Hydro Aluminium Karmøy, som bruker om lag 20 millioner Sm³ årlig. Ifølge Gasnor reduserer deres gass CO₂-utslippene med 27.400 tonn årlig.

Gasnor planlegger å bygge et anlegg for produksjon av LNG på Karmøy til 52 millioner kroner. Anlegget vil kunne produsere 60 tonn flytende naturgass per døgn, tilsvarende 80.000 liter olje. Viktige kunder blir ferge- og kysttrafikken, der NO_x-utslippene kan reduseres ved å gå over fra olje til gass.

Grenland

I Grenland planlegges to gassrør-

— Vil utkonkurrere bioenergi

Utbygging av infrastruktur for gass vil føre til en direkte utkonkurrering av bioenergi, mener daglig leder Silje Schei Tveitdal i Norsk bioenergiforening.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Tveitdal innrømmer at det i enkelte tilfeller er fornuftig å bruke gass, slik som i industrielle prosesser. Men mener dette behovet kan dekkes ved å frakte gassen på tank, fremfor å investere milliarder i gassrørledninger. Hun vil i stedet bygge ut fjernvarmenettet.

— Satser man på fjernvarme legger man til rette for bruk av alle de fornybare energikildene, enten det er varmepumper, bioenergi eller spillvarme, påpeker Tveitdal. Hun mener det er relativt god økonomi i å bruke bioenergi, spillvarme fra industrien og varmepumper, men at statsubsidier til gass vil gjøre det lønnsomt for private å benytte den fossile energikilden fremfor fornybar energi.

— Hvis det bygges ut infrastruktur for direkte bruk av gass, er det ikke sjanse for å komme inn med fjernvarme. Det er det som skjer i Bergen.

Bergen vs. Trondheim

— En av de største kundene på varme i Bergen er Haukeland sykehus, hvor de nå har begynt å bruke gass. Så slår de seg på

brystet med at oljefyringen er erstattet med gass, men det som i virkeligheten har skjedd er at de har skjøvet ut fornybare energikilder med null utslipp, sier Tveitdal.

I motsetning til dette er NSB og Trondheim energiverk fjernvarme i ferd med å bygge et av landets største bioenergianlegg som åpner i oktober. Anlegget

skal først og fremst dekke NSBs interne energiforbruk. Men det kan bygges så stort fordi overskuddet kan selges til fjernvarmenettet som varmer opp andre deler av byen.

— Men bygger man et gassnett til husholdninger, og åpner for offentlige investeringer i infrastruktur til gass, er de avhengig av å bruke gassen. Når rørledningen først ligger der vil ingen bygge konkurrerende fjernvarme. Man må ta et valg: Skal vi satse på vannbåren varme basert på fornybar energi eller skal vi bygge infrastruktur for gass. ■

— Hvis det bygges ut infrastruktur for direkte bruk av gass, er det ikke sjanse for å komme inn med fjernvarme. Det er det som skjer i Bergen, sier Silje Schei Tveitdal i Norsk bioenergiforening. (Foto: Audun Garberg)

23 millioner tonn CO₂

Uten rensing vil gassplanene i Norge gi utslipp av 23 millioner tonn CO₂. Hvor mye som erstatter annen fossil energi, er høyst usikkert.

De norske CO₂-utslippene er i dag om lag 42 millioner tonn. I løpet av ti år ønsker Arbeiderpartiet og LO å bruke opptil 10 milliarder Sm³ gass i Norge. Uten rensing vil dette gi utslipp av 23,4 millioner tonn CO₂, viser en utregning N&M Bulletin har gjort på bakgrunn av tall fra Statistisk sentralbyrå.

For mens mange av planene om utbygging av gassrørledninger og gasskraftverk, er svært konkrete, er det høyst usikkert i hvor stor grad man vil benytte ny, utslippsfri teknologi.

Avtalen om å bygge gassrørledning mellom Norge og Polen har ytterligere aktualisert gassplanene på Sørlandet, Grenland og rundt Oslofjorden.

Også KrF og Høyre er positive til økt bruk av naturgass. I Høyres program for stortingsperioden 2001-05 skriver partiet at det er behov for en offensiv satsing på distribusjon og bruk av naturgass innenlands. ■

▼ Gassfakta

- 1 standardkubikkmeter (Sm³) gass inneholder om lag like mye energi som 1 liter fyringsolje.
- Forbrenning av 1 Sm³ gass gir utslipp av 2,3 tonn CO₂, det er om lag 25 prosent mindre enn ved fyring med olje. NO_x-utslippet ligger 50-70 prosent lavere, mens man fjerner sot og svovelutslippene.
- Foruten produksjon av strøm i gasskraftverk, kan gassen brukes til oppvarming, råstoff i industrien og til drivstoff i blant annet busser og båter.

Kilder: Gass senteret, Gasnor, Olje- og energidepartementet, Statistisk sentralbyrå

ledninger, en for våtgass fra Kårstø og en for tørrgass fra ledningen som skal bygges til Polen. Mulig ferdigstilling i 2006-8.

Dimensjonen på ledningene debatteres heftig. Eksisterende industri kan ta i bruk 750 millioner (Sm³) tørrgass. Miljøvernene frykter at en ledning med stor kapasitet vil åpne for forurensende gasskraft og utkonkurrere fornybare energikilder. Næringslivet vil derimot bygge stort.

— Vi må ha et perspektiv på 50 til 70 år fremover. Vi ønsker en ledning som kan ta 4-5 milliarder (Sm³). Hvis vi kommer dit

at vi kan bygge forurensningsfrie gasskraftverk, er det dumt å underdimensjonere, sier Ståle Tveit i selskapet Vekst i Grenland.

Prisen på de to rørledningene blir om lag 3,5 milliarder kroner til sammen. I tillegg kommer videreføring innover land til 700 millioner.

Skagerak Energi har lansert bygging av gasskraftverk i regionen. Planene har fått støtte fra blant annet Jens Stoltenberg og olje- og energiminister Olav Akselsen.

Hydro mener det er økonomisk lønnsomt å anlegge en

gassrørledning til Grenland selv uten at det bygges et gasskraftverk.

Sørlandet

I Agderfylkene vurderer man også å bygge gassrørledning. Bakgrunnen er mulighetene for å knytte seg til Polen-ledningen, samt tilsynelatende bred støtte i Stortinget for økt bruk av naturgass innenlands, forteller Tore Wiese-Hansen. Firmaet Siving. Tore Wiese-Hansen AS har fått i oppdrag å utrede mulighetene.

— Begge fylkene og industrien har kommet sammen for å finne ut hvor Sørlandet står i

denne sammenhengen. Sørlandet har jo ganske mye kraftkrevende tungindustri som også er store forbrukere av råstoffer, spesielt Falconbridge og Elkem. I løpet av et par måneder skal vi kartlegge hvor mye gass det er behov for, sier Wiese-Hansen.

Oslo

Olje- og energiminister Olav Akselsen mener rørledningen til Grenland bør videreføres til Østfold, Vestfold og Oslo. Ifølge Dagsavisen ser Akselsen for seg at husholdninger i Oslo blir varmet opp på gass i slutten av dette tiåret. ■

Vil kombinere gass og fornybar

Bruk av naturgass kan med fordel kombineres med fornybare energikilder, mener Aksel Skjervheim, administrerende direktør i Naturgass Vest.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Naturgass Vest fikk 20 millioner kroner over årets statsbudsjett til bygging av gassrørledning fra Kollsnes til Bergen.

Ifølge selskapet vil et eventuelt salg av 45 millioner standardkubikkmeter (Sm³) redusere utslippene av CO₂ med 32.600 tonn. Rørledningen vil få en kapasitet på 250 til 300 millioner Sm³, og Skjervheim medgir at det er vanskelig å beregne hvordan dette vil slå ut på utslippsregnskapet.

— Dette er et spørsmål om

hva man erstatter. Det primære markedet vårt er å erstatte olje, men hvis man går tungt inn med gass, vil man alltid erstatte noe strøm også, sier Skjervheim.

Når det gjelder olje er det enkelt å beregne gevinsten. Det er litt mer komplisert i den grad det fortrenger strøm. Fortrenger du vannkraft, er det ikke gunstig for utslippene. Men fortrenger du gassfyrte kraftverk eller det som verre er, er miljøeffekten positiv, sier Skjervheim. Han viser til at man utnytter langt mer av energien hvis man bruker gassen direkte, fremfor å bygge gasskraftverk.

— Vil ikke gassen også utkonkurrere nye fornybare energikilder som for eksempel bioenergi?

— Det er klart at den kan gjøre det. På den andre siden kan det virke motsatt, og stimulere til bruk av bioenergi, sier Skjervheim og viser til fjernvarmeanlegget i Bergen. Der bruker man overskuddsvarme fra søppel. Søppelenergien er konstant hele året, men behovet for varme varierer med årstidene. Da bør man supplere med naturgass, mener Skjervheim.

Riktig bruk av gass som supplement gjør det mulig å utnytte bioenergi og andre fornybare energikilder. Ta solenergi for eksempel: Hvis man bruker den til oppvarming av bygg, så har man ikke mest sol når behovet for varme er høyest. Da trenger man en annen energikilde i tillegg.

— Motorvei for gass

Mekonnen Germiso, leder i Naturvernforbundet i Hordaland, mener gassrørledningen til Bergen vil bidra til å utkonkurrere bioenergi og andre miljøvennlige energikilder.

— Vi har en vanlig vei for gassen i dag og bygger en motorvei. Da vil bruken gå opp. Staten sponser prosjektet, for å få opp trafikken. Det er jo tydeligvis ikke bedriftsøkonomi i dette.

— Men det er vel fornuftig å erstatte fyringsolje med gass?

— Ja. Problemet oppstår når de vil mangedoble forbruket av gass. Da er det ikke mer fyringsolje å erstatte, og det blir en netto økning i forbruket av fossilt brensel. Blant annet ved å bruke gass i på fjernvarmenettet isteden for bioenergi eller andre ting, sier Germiso. ■

Stor faglig skepsis mot britisk genforsøk

Britiske eksperiment med genmodifiserte planter kritiseres nå av regjeringens egne rådgivere.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Kontroversielle eksperiment for å finne ut om genmodifiserte avlinger skader naturen møter nå kraftig motstand fra et regjeringsoppnevnt ekspertutvalg i Storbritannia. I den første rapporten siden forsøket startet i fjor lettes det på sløret som har innhyllt de såkalte «farm-scale-

evaluations», skriver bladet New Scientist.

Forsøkene vil fortsette

Forsøkene, som omfatter dyrking av sukkerroer, raps og mais, skal kartlegge om vekstene skader dyrelivet i området rundt gårdene der avlingene dyrkes. De blir nå kritisert av ekspertene som mener at nettopp nærområdene er de som får «lide» når gen-

modifiserte vekster tar over. Plantene er i utgangspunktet tilført et ekstra gen som skal hindre angrep av skadedyr.

— Dette er trolig det viktigste gjennombruddet vi har hatt når det gjelder å forandre regjeringens oppfatning, sier Patrick Holden, lederen av Soil Association, en forening som representerer økologiske bønder.

Men til tross for ekspertutvalgets synspunkter, mener de likevel at forsøkene er så verdifulle at de bør fortsette.

Til regjeringens forsvar må man si at de i hvert fall gjorde det rette når de nedsatte utvalget. Jeg tror ikke de kan gå i mot utvalgets endelige forslag. Det ville i så fall være en skandale, sier Holden.

Revet opp

Britiske miljøvernere har lenge fryktet at en gradvis overgang til dyrking av genmodifiserte plan-

ter vil sterilisere jordbruksområder biologisk. I alt er det om lag 75 jordbruksområder som er tilplantet med hver av de fire sortene i forsøket og flere felt har vært utsatt for sabotasje ved at planter har vært revet opp. Den britiske miljøorganisasjonen genetiXsnowball har kjempet hardt i London High Court og ute på jordene for å stoppe regjeringens virksomhet.

Økologiske bønder i nærheten av forsøksfeltene frykter at gårdene deres mister sin status som økologiske, fordi avlingene blir infisert av genmodifisert pollen.

Ekspertutvalget mener den britiske regjeringen burde gjort mer for å beskytte disse gårdene. Utvalget sier også klart fra at det ikke er tilrådelig å dyrke genmodifiserte planter for kommersielt bruk før forsøkene er avsluttet, og har fått en uavhengig vurdering. ■

Tar Stortinget på ordet

Hadsel kommune tar statens miljømål på alvor. De nekter å vedta Vegvesenets reguleringsplan for den omstridte Lofast-forbindelsen.

N&M Bulletin
AUDUN GARBERG

Den omstridte veitraséen i Lofoten er vedtatt av Stortinget. Statens vegvesen har deretter lagt frem forslag til en kommunal reguleringsplan som innebærer bygging av veien. Men kommunestyret i Hadsel har med overveldende flertall avvist planen.

De mener den er i strid med statens egne mål om vern av det biologiske mangfoldet, urørte naturområder og friluftsliv. «Prosjektet gir alvorlige naturinngrep. Traséen kommer i konflikt med Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen om vern av leveområdene for truede arter. Likeledes kommer det i konflikt med en rekke av Stortingets mål for den nasjonale miljøvernpolitikken», heter det i kommunestyrets vedtak. Veien vil gå gjennom et område hvor blant annet kongeørn, jaktfalk og vandrefalk hekker.

— Tar dere statens miljømål mer alvorlig enn Stortinget?

— Ja, det kan i alle fall virke slik. Det er jo Stortinget selv som har satt disse målene, og skal man være troverdig må man følge opp egne vedtak og mål, sier ordfører Ørjan Robertsen (Ap) i Hadsel.

Jeg synes det blir feil for kommunen å underskrive med påholden penn, når traséen til de grader er mot naturvernmålene og næringsmessig skiller to regioner, sier Robertsen.

Jubler

Han mener Lofast vil virke negativt for næringslivet og kommunen som helhet.

Naturvernforbundet i Nordland jubler over vedtaket. De har tidligere skrevet til kommunene og foreslått at de skulle avvise reguleringsplanen fra Vegvesenet.

— Utsettelsen gir oss rom for å få frem nye fakta, påpeker fylkesleder Gaute Dahl.

Lofast er planlagt gjennom et vakkert og verneverdig landskap i Lofoten. Områder kloss opptil veitraséen er foreslått vernet som nasjonalpark.

Stortinget visste at det var planlagt nasjonalpark, men ga blaffen i det. Så måtte man tilpasse nasjonalparken til veien, sier sentralstyremedlem Gunnar Sander i Naturvernforbundet.

Statlig reguleringsplan?

Han tror imidlertid ikke vedtaket i Hadsel er siste ord i saken.

— Nei absolutt ikke, men det øker sjansene betraktelig for at vi

vinner. Det er opplagt at hele prosessen vil bli veldig forsinket. Staten kan dermed bli nødt til å tre en statlig reguleringsplan ned over hodene til lokalpolitikkerne. Det vil i så fall bli meget kontroversielt, og er bare brukt noen få ganger tidligere, blant annet ved Alta-utbyggingen og i forbindelse med hovedflyplassen på Gardermoen.

Hvis storsamfunnet mener det er slik det skal være, må de ta det totale ansvaret, sier ordfører Robertsen. Han påpeker at kommunens vedtak også gir Stortinget mulighet til å vurdere saken på nytt.

Det er et nytt Storting, som på fritt grunnlag kan stoppe opp. Det er jo ikke gjort noen større investeringer.

Prisen for å bygge Lofast-forbinnelsen ble i 1998 anslått til 760 millioner kroner. Kommunestyret mener dette er unødvendig dyrt og påpeker at det finnes rimeligere traséalternativer. ■

Vil forandre kulturen i DN

Direktør Janne Solli vil ikke at Direktoratet for naturforvaltning skal være et mangehodet troll.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Mandag 3. september hadde Janne Solli (42) sin første arbeidsdag som direktør i Direktoratet for naturforvaltning (DN). Direktoratet har om lag 170 ansatte.

DN er kjent for å være et faglig sterkt, og samtidig svært åpent, direktorat overfor offentligheten. Solli ønsker nå å kanalisere direktoratets uttalelser slik at ikke enkelte fagfolk skal kunne uttale seg i samme grad som i dag. Dette er en modell

som kjennetegner hennes tidligere arbeidsgiver, SFT. Hun nekter likevel at DN vil bli mer lukket med henne som direktør.

Jeg har ikke noe ønske om at DN skal bli mindre åpent. Vi ser samtidig at det har vært en kultur hvor enkelte fagfolk har snakket på vegne av hele etaten. Jeg tror det er viktig at DN ikke blir et mangehodet troll, sier hun.

Ifølge Solli har DN tradisjon for å håndtere en lang rekke kontroversielle saker. Dette har imidlertid tiltatt i styrke de siste årene.

Det har tilspisset seg i forhold til rovdyr. Dette stiller

oss overfor helt nye utfordringer, sier den hjemflyttede trønderen som er ansatt for en periode på seks år.

Solli er utdannet naturforvalter fra Norges landbruks-høgskole. Hun kommer fra stillingen som direktør i samfunnsavdelingen i Statens forurensningstilsyn og har tidligere arbeidet i Miljøverndepartementet med vannforvaltning og forskningsadministrasjon.

Solli har ledet flere grupper og samarbeidsprosjekter, og siden 1997 har hun vært leder for programstyret i Forskningsprogrammet for bærekraftig produksjon og forbruk.

Til tross for sin tunge naturfaglige kompetanse ønsker hun å fremstå som direktør, ikke fagperson, i sin nye jobb. Hun er opptatt av DN's nye utfordringer.

Janne Solli har begynt i stillingen som direktør i Direktoratet for naturforvaltning

Ikke minst i forbindelse med stortingsmeldingen om oppgavefordeling i det offentlige.

DN får helt andre, og nye oppgaver når Fylkesmennenes miljøvernnavdelinger skal overføres fylkeskommunene. Som statlig organ må vi ha et nasjonalt overblikk. Nå blir det mange flere å holde øye med, sier hun. ■

Annonser i N&M Bulletin

Kontakt HS Media:
Tlf: 62 94 10 30. Faks: 62 94 10 35.

Kalenderen

24. - 25. september: Konferanse om finansiering av og teknologi for fornybar energi. Arr: Euromoney Energy Events, tlf: + 44 20 7779 8103.

30. september - 4. oktober: Kongress for miljøjournalister i Tyskland. Arr: international federation of Environmental Journalists tlf: 33 475 76 47 69

8. - 9. oktober: Konferanse om karbonmarkedet, London. Arr: Environmental Finance, tlf: + 44 20 7251 91 51

17. - 19. oktober: Synergi21 - konferanse om bærekraftig utvikling lokalt og nasjonalt, i Stavanger. Arr: MD og KS, tlf: 51 59 81 00.

20. - 21. oktober: nspirasjonskurs for naturvernere. Sted: LOs kurs- og konferansesenter, Sørmarka ved Oslo. Arr: Østkantens Naturvernforbund og Naturvernforbundet i Oslo og Akershus. Påmelding senest 11. okt. tlf: 22 38 35 20

15. - 16. november: Emballasjedagene 2001 Clarion Oslo Airport Hotel Arr: Den norske Emballasjeforening. tlf: 22 12 17 61

Ullensvang herad kommune

LILLEHAMMER KOMMUNE

Kommunen med vernet kulturlandskap og bygningsmiljø, rent vann og kildesortering.

Kjøpte mer økologisk etter priskutt

60 millioner kroner brukte Coop på å redusere prisen på økologiske matvarer, noe som umiddelbart førte til større salg.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

— Mange kjøper ikke økologiske matvarer fordi de synes at varene er for dyre. Med en gang vi kuttet prisene bedret salget seg, sier Marit Bjerkås. Hun er sjef for mattrygghet og miljø i Coop Norge.

For en skal ikke stikke under en stol at prisene på for eksempel økologiske grønnsaker er langt høyere enn «vanlige» grønnsaker. Økologisk hodekål og gulrøtter er til tider dobbelt så dyre. Og det merkes fort på lommeboka.

Coop var for øvrig kjeden som var først ute med å selge økologiske matvarer. Det har de gjort siden 1995, for kjeden ønsket at kundene skulle ha alternativer. Etter hvert har de andre kjedene også utvidet varesortimentet til å inneholde økologiske matvarer.

— Folk blir mer og mer miljøbevisste, og det vil vi som kjede også være. Vi følger våre leverandører med argusøyne for å forsikre oss om at varene vi mottar er bærekraftig produsert, opplyser Bjerkås.

Leverandørene må legge inn all informasjon om for eksempel

gjødsling og sprøyting på data.

— Dersom vi oppdager at leverandørene ikke produserer bærekraftig setter vi dem i kontakt med rådgivere. Vi kaster dem ikke ut av kjeden umiddelbart, forteller Bjerkås.

Hun tilføyer at Coop også kjører markedskampanjer åtte uker i året for å få folk til å handle mer økologisk.

— Vi skal i gang igjen om ikke så lenge, og i den forbindelse har vi fifset opp logoen for å øke oppmerksomheten mot de økologiske produktene våre, sier Bjerkås som ikke legger skjul på at økologiske matvarer hittil har vært et tapsprosjekt for kjeden.

— Men vi regner med å få noe igjen for det på sikt, sier Marit Bjerkås optimistisk. ■

Varsler om forsvunne korallrev

LONDON: Tap av korallrev fører til at vi også mister livreddende medisiner, inntekter fra turisme og det rike mangfoldet av liv rundt revene.

Det kommer frem i et atlas over verdens korallrev, ført i pennen av FNs miljøprogram (UNEP) og Verdens miljøvernensenter (WCMC). Kartene viser hvor korallrevene som fremdeles eksisterer, befinner seg - og hvor det er fare for at de forsvinner.

Klimaendringer og overfiske

Ifølge Mark Spalding, en av atlasforfatterne, er det mennesket som må bære skylden for at revene forsvinner. Avskoging, forurensning, overfiske og global oppvarming er blant årsakene.

— I 1998 steg temperaturen i Indiahavet med én grad i løpet av noen få uker. Det førte til at

mellom 80 og 90 prosent av de sårbare revene i havet ble ødelagt. Det gikk særlig ut over revene ved Maldivene og Seychellene, forteller Spalding.

Ett enkelt korallrev kan inneholde 800 livsformer. Trolig finnes det mer enn én million forskjellige levende organismer gjemt i korallrev rundt om i verden.

80 prosent truet

Korallrevene dekker et flateområde på 284.000 kvadratkilometer - med andre ord et areal som er nesten like stort som Italia. Atlaset viser at de rikeste forekomstene av revene er å finne utenfor Indonesia, men det

er nettopp disse som er mest truet, blir det advart.

Skade

Hele 80 prosent av dem står i fare for å bli ødelagt, blant annet av fiske med eksplosiver. I kartteksten går det fram at slike fiskemetoder ikke bare tar knekken på fisken, men også gjør dramatisk skade på revene. Man regner med at hele to tredeler av verdens fiskebestand lever i og omkring korallrev. (IPS) ■

Telemark
Enøk Miljø

Går til kamp mot avfallsanlegg

Et avfalls- og energianlegg planlegges på Årskog. Anlegget skal ta en tredjedel av alt avfallet i Norge, men flere av innbyggerne frykter for miljøet og går sterkt imot etableringen.

N&M Bulletin
TONE MIKALSEN

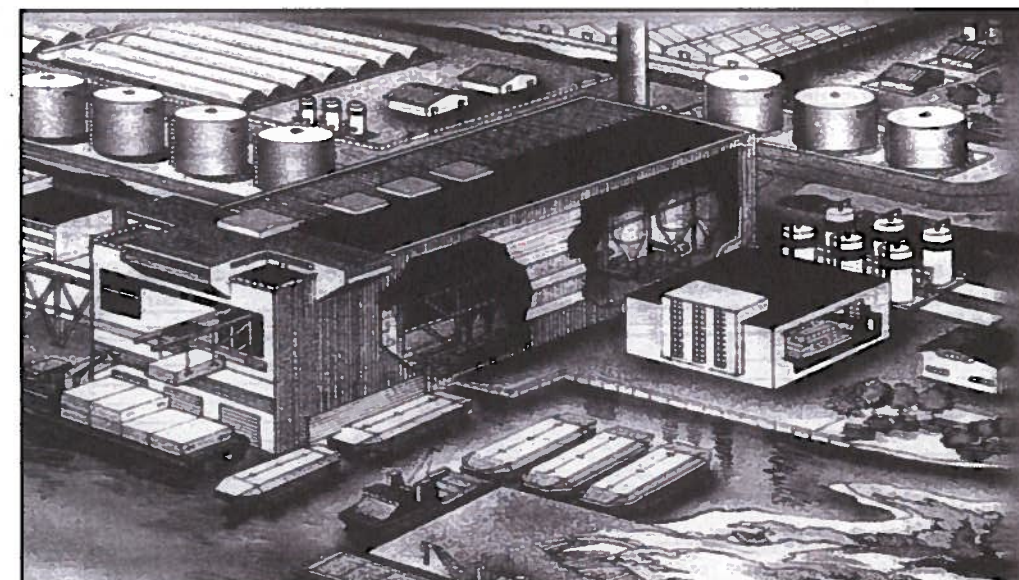
Per dato er konsekvensanalysen av avfalls- og energianlegget ute på høring. Aksjonsgruppen «Mot forbrenning på Årskog» har blant annet sendt et 12 sider langt brev til kommunen, informasjon til innbyggerne og startet underskriftskampanjer i håp om å få stoppet avfalls- og energianlegget. Luft-Vann-Natur-Gjenvinning skal produsere elektrisitet og fjernvarme basert på restavfall fra hovedsakelig husholdning og næring, og anlegget blir det største i hele Norge.

Barnedødelighet

— Vi vil ikke ha 400.000 tonn søppel på Fitjar, og er bekymret for miljøet dersom avfalls- og energianlegget blir en realitet. Antall luftveis- og lungesykdommer vil øke. Det samme vil barnedødeligheten, sier Ragnar Breivik i aksjonsgruppa. Han forteller at de støtter seg til forskningsrapporter, og synes dette er en høy pris å betale for 50 nye arbeidsplasser.

Russisk rulett

— Det er ikke sikkert at anlegget vil føre til 50 nye arbeidsplasser en gang. Ved avfalls- og energianlegget i Bergen er 20 ansatt. Vi vil gjerne ha nye arbeidsplasser i Fitjar, men de skal være miljøvennlige, understreker Breivik.

Slik ser energi- og avfallsanlegget som skal plasseres på Årskog i Fitjar. Foreløpig har ikke Luft-Vann-Natur-Gjenvinning (LVNG) noen avtale med eiere av søppel, ei heller er det avklart hva slags søppel som skal inn i anlegget.

I konsekvensanalysen anses ikke tiltaket å medføre negative konsekvenser for helse eller naturen. Men avfalls- og energianlegget vil øke lokale utslipp av NOx med 360 tonn per år, dioksiner med 0,026 gram årlig og fire kilo kvikksølv. På den andre siden vil avfallsanlegget redusere det totale norske klimagassutslippet med cirka 1,5 prosent ifølge konsekvensanalysen. Dette fordi det blant annet vil erstatte oljefyring

Ingen avtale

— Dioksinmålinger foretas bare fire ganger i året og det er for sjelden, mener vi. Etablering av dette anlegget er å spille russisk rulett med miljøet. Hva om en ulykke skjer? Avfalls- og energianlegget ligger bare 1 kilometer fra et boligfelt og 300-400 meter fra en barnehage. Også drikkevannskilden ligger i nærheten av anlegget, opplyser Arne Bergsvik i aksjonsgruppa. Han tilføyer at dette anlegget er på størrelse med de største i Europa.

Foreløpig har ikke LVNG noen avtale med eiere av søppel, ei heller er det avklart hva slags søppel som skal inn i anlegget. Og på toppen av det hele vet ingen hvem som skal motta energien. Avfallet skal for øvrig

fraktes til anlegget med båt fra Øst- og sørlandet.

— Årsaken til at vi ikke har noen avtale er at vi først må få konsensjon til å bygge avfalls- og energianlegget, opplyser direktør i LVNG, Arne Vablum. Han forstår innbyggernes skepsis til anlegget.

— Alle er seg selv nærmest, kommenterer han.

Forbokstaver

LVNG, står for Luft-Vann-Natur-Gjenvinning. Konsekvensanalysen viser blant annet lokale utslipp av NOx, dioksiner og kvikksølv.

— Hvorfor velger dere å kalle anlegget Luft-Vann-Natur-Gjenvinning?

— Navnets opprinnelse var i utgangspunktet forbokstavene i etternavnet til de fire medvirkende i tiltaket. Dessuten - avfalls- og energianlegget reduserer jo klimagassutslipp, påstår Vablum. ■

Avventende ordfører

Ordfører i Fitjar kommune, Agnar Aarskog (Ap), har dette å si om LVNG.

— Som ordfører er det min jobb å prøve å få nye arbeidsplasser til kommunen. Per dato er konsekvensanalysen av anlegget ute på høring, men dersom det viser seg at avfalls- og energianlegget er helsefarlig, vil vi ikke ha det på Fitjar, påpeker Aarskog.

Han har forståelse for skepsisen i aksjonsgruppen «Mot forbrenning på Årskog».

— Ja, hvis argumentene deres mot bygging av anlegget er riktige.

Han forteller de kommer til å rådføre seg med ekspertise og vente med å ta noe standpunkt til fakta ligger på bordet. Det synes jeg at også de skal gjøre, fastslår ordføreren. ■

FENDER Forsikring ASA
C.Sundts gate 29
3024 Bergen
Telefon 55 54 42 00
Faks 55 54 42 10
E-mail fender@fender.no
FENDER
Kystnæringens forsikringspartner

FREVAR
Distriktets miljøbedrift

Returadresse:
Natur & miljø Bulletin
Boks 342 Sentrum
0101 Oslo

Norsk bevereksport til England

Bjørnar Hovde og Frode Bergan ved Høgskolen i Telemark har fanget en bever som forhåpentligvis skal gnage, demme ned og leve lykkelig i England. (Foto: Frank Rosell)

Norges største gnager kan snart bygge hytte i Kent. Der har det ikke vært bevere på 500 år. Høgskolen i Telemark står for eksporten.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

På 1500-tallet ble beveren utryddet i England. Nå ønsker entusiastiske privatpersoner å få Castor fiber fiber, som vår største gnager heter på latin, tilbake igjen. Beverne, som kommer fra Norge, skal settes ut i Kent, på sørøst-kysten av England, i begynnelsen av november.

Blir prosjektet vellykket står

britiske myndigheter klare til også å rekolonisere Skottland med norske bevere. Alt skjer via Bø, nærmere bestemt Høgskolen i Telemark (HiT).

— Vi har i øyeblikket ni bevere i karantene. Går alt etter planen skal disse settes ut i begynnelsen av november, sier prosjektleder Frank Rosell ved Institutt for natur-, helse- og miljøvern ved HiT.

Beverne har vært i karantene

siden første mai. Ifølge Rosell ble karantenetiden lenger enn forventet på grunn av redselen for husdyrsykdommer. Nå er imidlertid alt klart og Rosell jobber i øyeblikket med hvilken britisk celebritet som skal kaste glans over beverens første svømmetak i England på 500 år.

— Vi har fått signaler om at så vel Tony Blair som Prins Charles og Sir David Attenborough er aktuelle. Hvem det eventuelt blir er ikke klart, men personlig synes jeg det hadde vært stas med Attenborough fordi han er genuint naturfaglig interessert, sier Rosell.

Bevereksport i 1922

Beveren er på mange måter en

suksess i norsk natur. Rundt århundreskiftet var arten på det nærmeste utryddet også her i landet, og det var bare mellom 60 og 100 dyr igjen. Pelsen, samt jakten på bevergjel, et urinkonsentrat som beveren bruker til duftmarkeringer, ble nesten dens bane.

— Bevergjel hadde ord på seg som vidundermedisin. I og med at stoffet inneholder salisylsyre, noe som også finnes i en del hodepinetabletter, kan det ha vært noe i det. Det var imidlertid svært uheldig for beveren, sier Rossell.

Fredning berget imidlertid stammen, som også ble grunnlaget for den svenske og finske beverstammen. I begge disse landene var arten utryddet.

— Norges rolle som bevereksportør er av gammel dato. Vi eksporterte bever til Sverige i 1922 og Finland i 1939. I begge disse landene var beveren utryddet, men har nå tatt seg bra opp. På sekstitallet ble det også eksportert dyr til Polen.

Fra Argentina til Finnmark

— Hvordan er sjansene for at beverene klarer seg i England?

— Jeg vil tro de er svært gode. I 1993 ble det satt ut 42 tyske bevere i Nederland. I dag har stammen vokst til over 100 dyr. Også i Danmark har tyske bevere etablert seg bra. Vi skal huske på at beveren er en art som har utbredelse fra Argentina til Finnmark. Det er det ikke så mange andre arter som har, sier mannen som har skrevet Norges eneste, og trolig verdens største, bok om sin favorittgnager.

— Ja, visstnok skal boka «Bever» være verdens største bok om arten. Jeg jobber i øyeblikket med å få den oversatt til engelsk, sier Rossell. ■